

**Transporta attīstības pamatnostādņu 2014. – 2020.
gadam īstenošanas ietekmes uz vidi monitoringa
ziņojums**

**Plānošanas dokumenta un monitoringa
ziņojuma izstrādātāja kontaktinformācija:**

Valdis Bārs

Satiksmes ministrijas

Attīstības un finanšu plānošanas departamenta vecākais referents

e-pasts: valdis.bars@sam.gov.lv, tel.: 67028021

Rīga, 2019.gads

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – SIVN) monitoringa veikšanu paredz 2001.gada 27.jūnija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (turpmāk – direktīva 2001/42/EK) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu. Direktīvas 2001/42/EK normas ir iestrādātas likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta 6.daļu kompetentā institūcija – Vides pārraudzības valsts birojs – ir noteikusi, ka Transporta attīstības pamatnostādņem 2014. - 2020.gadam (turpmāk – TAP2020) SIVN monitoringa ziņojums (turpmāk – Monitoringa ziņojums) jāiesniedz 2019. gadā.

TAP2020 ir apstiprinātas ar Ministru kabineta 2013. gada 27. decembra rīkojumu Nr. 683 "Par Transporta attīstības pamatnostādņem 2014.–2020.gadam". TAP2020 ir veikts vidusposma izvērtējums. Ņemot vērā izvērtējumā paustos secinājumus TAP2020 tika aktualizētas ar Ministru kabineta 2018. gada 27. februāra rīkojumu Nr. 73 "Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam".

Satiksmes ministrija kā atbildīgā institūcija par TAP2020 īstenošanu, ir izstrādājusi Monitoringa ziņojumu, kas balstīts uz TAP2020 SIVN Vides pārskatu (turpmāk - Vides pārskats), apkopojot pieejamo informāciju un ietverot ar TAP2020 īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Gatavojot Monitoringa ziņojumu, tika izmantoti:

- valsts statistikas dati;
- valsts vides monitoringa statistikas dati;
- kvantitatīvās un kvalitatīvās novērtējuma metodes;
- plānošanas dokumentos iekļauto un realizēto projektu dati;
- spēkā esošie plānošanas dokumenti;
- individuālo projektu ietekmes uz vidi novērtējumi;
- dažādi veiktie pētījumi.

Monitoringa ziņojums izstrādāts ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja izstrādātās rekomendācijas monitoringa ziņojuma sagatavošanai.

PLĀNOŠANAS DOKUMENTA REALIZĀCIJAS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

TAP2020 ir Satiksmes ministrijas izstrādāts vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā noteikti transporta politikas attīstības mērķi, pamatprincipi, prioritātes un sasniedzamie rezultāti transporta nozarē. TAP2020 ietver turpmākās rīcības plānojumu ar konkrētiem pasākumiem noteikto mērķu sasniegšanai.

TAP2020 Vides pārskatā, kā būtiskākās vides jomas, kuras varētu ietekmēt plānošanas dokumenta realizācija, tika minētas: atmosfēras gaisa kvalitāte un klimata pārmaiņas, troksnis, bioloģiskā daudzveidība un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, zemes dziļu lietošana, augsnes un grunts piesārņojums, ūdens kvalitāte, ainavas.

Detalizēts izvērtējums par TAP2020 pasākumu realizāciju pieejams “Transporta attīstības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam starpposma izvērtējumā”¹.

Vērtējot TAP2020 pasākumu īstenošanas radīto ietekmi uz vidi, monitorings tika veikts balstoties uz TAP2020 definēto uzdevumu izvērtējumu no vides aspektu viedokļa, kas atspoguļots tālāk tabulā.

---

¹ <http://polsis.mk.gov.lv/documents/4607>

Plānošanas dokumenta/ SIVN uzdevumi, plānotais stāvoklis/ normatīvos aktos noteikts	Rezultāti, situācijas raksturojums
<p>1.1. Nodrošināt valsts autoceļu infrastruktūras saglabāšanu</p>	<p>Pēdējo gadu laikā sasniegtie darbības rezultāti ir ļāvuši tuvoties izvirzītajam mērķim valsts galveno autoceļu tīklā un galveno autoceļu stāvoklis ir uzlabojies. Taču pieejamais finansējums valsts reģionālajiem un vietējiem autoceļiem nav ļāvis apturēt šo ceļu stāvokļa pasliktināšanos. Autoceļu tīkla stāvokļa novērtēšanas rezultāti pieejami Valsts autoceļu tīkla statistikas pārskatā par 2018.gadu², kur atspoguļots autoceļu ar melno segumu un grants segumu tehniskais stāvoklis. Pasākumi, kas ietver autoceļu sakārtošanu, var radīt īslaicīgas negatīvas ietekmes būvniecības darbu laikā. Tomēr ilgtermiņā autoceļu stāvokļa uzlabošana rada pozitīvu ietekmi gan uz klimata pārmaiņām, gan uz gaisa kvalitāti, samazinot degvielas patēriņu un līdz ar to arī SEG un gaisu piesārņojošo vielu emisijas. Papildus, ceļu seguma rekonstrukcija uzlabo ceļa seguma stāvokli, tādējādi arī samazinot trokšņa līmeni.</p> <p>Attiecībā uz autotransporta radīto vides troksni, VAS “Latvijas valsts ceļi” 2017.gadā izstrādāja trokšņa kartes valsts autoceļiem aptuveni 300km garumā, kuru radītais troksnis ietekmē 26 pašvaldību teritorijas.</p> <p>2018.gadā tika izstrādāts Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.-2023.gadam³ (turpmāk - Rīcības plāns) Rīcības plānā veikta iepriekš izstrādātā rīcības plāna izvērtēšana, kur ceļa segumu atjaunošana ir identificēta kā nozīmīgs risinājums, kas kavē trokšņa piesārņojuma līmeņa palielināšanos. Iepriekšējo 3 gadu laikā seguma atjaunošana ir veikta 36% to autoceļu posmu, kuriem tiek izstrādāts šis Rīcības plāns. Laika periodā pēc iepriekšējā rīcības plāna izstrādes ir novērojami arī negatīvi faktori, kas ietekmējuši trokšņa ietekmes līmeņa pieaugumu. Par šādiem faktoriem ir uzskatāma satiksmes intensitātes pieaugums, kas novērojams gandrīz visos autoceļu posmos, kā arī jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju veidošana tiešā autoceļu tuvumā, ignorējot normatīvo aktu prasības, kas pieprasa dzīvojamo un publisko apbūvi paredzēt ārpus teritorijām, kurās pārsniegti vides trokšņa robežlielumi, un apbūves veidošanas gadījumā nepieciešams realizēt pasākumus aizsardzībai pret troksni.</p>

² https://lvceli.lv/wp-content/uploads/2019/08/Latvijas_Valsts_Celi_2018_A4_tumszals_20190716_B.pdf

³ https://lvceli.lv/wp-content/uploads/2018/06/Ricibas-plans-vides-troksna-samazinasanai-valsts-autocelu-posmiem-2019_2023-gadam.pdf

<p>1.2. Nodrošināt nozīmīgāko transporta koridoru infrastruktūras attīstību</p>	<p>Vairāki pasākumi šajā uzdevumā paredz veikt sagatavošanas darbus jaunu transporta koridoru izbūvei vai rekonstrukcijai, tajā skaitā vides aspektu izvērtēšanu. Piemēram, IVN ir veikts tādiem nozīmīgiem autoceļu attīstības projektiem, kā “E67/A7 Ķekavas apvedceļš”, “Rīgas apvedceļa A4 Baltezers – Saulkalne posma 0,3km līdz 18,9 km pārbūve”⁴. Minēto projektu būvniecība vēl nav uzsākta.</p> <p>Attiecībā uz sliežu ceļu projektiem, 2018.gadā Ministru kabinets apstiprinājis indikatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānu 2018.-2022. gadam, kas kalpo par pamatu VAS “Latvijas dzelzceļš” saimnieciskās darbības plāna izstrādei, kurā iekļauj ieguldījumu un finanšu programmu, un pamatojoties uz to tiek noslēgts daudzgadu līgums ar valsti, kurā noteikti publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanas principi, finansējuma avoti, publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras jaudas un kvalitātes rādītāji, kā arī plānošanas periodā sasniedzamie mērķi un uzdevumi.</p> <p>Pārskata periodā realizēta Rail Baltica nacionālā izpēte, kuras ietvaros tika veikts IVN⁵, kuras mērķis ir novērst būtisku negatīvu ietekmju rašanos un 26.08.2016. stājās spēkā MK rīkojums Nr.467 “Par Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Rail Baltica būvniecībai paredzētās darbības akceptu”, tādējādi nosakot precīzu Rail Baltica trases novietojumu Latvijas teritorijā. 2019.gadā ir uzsākti pamatattīrīšanas darbi.</p> <p>Tāpat ir veikts pētījums par klimata pārmaiņu ietekmi uz Rail Baltica infrastruktūru⁶, lai novērtētu, kā klimata pārmaiņas ietekmēs Rail Baltica dzelzceļa infrastruktūras darbību un tehnisko uzturēšanu visa dzīves cikla laikā. Pētījumā ir identificēti dzelzceļa infrastruktūras elementi, kas visvairāk pakļauti klimata pārmaiņu ietekmei, un sagatavoti pielāgošanas un novēršanas pasākumi, kas tiks integrēti dzelzceļa līnijas būvprojektā un ieviesti būvniecības laikā.</p> <p>Attiecībā uz esošā dzelzceļa tīkla elektrifikācijas projektu (projektēšana un būvniecība), 2018.gada rudenī noslēdzās termiņš kandidātu atlases pieteikumu iesniegšanai. Šobrīd ir noslēgusies iepirkuma 1. (kvalifikācijas) kārtā. Projekta ietvaros līdz 2023.gada beigām plānots elektrificēt dzelzceļa līnijas Daugavpils–Krustpils, Rēzekne-Krustpils un Krustpils-Rīga, veicot to elektroapgādes sistēmas, kontakttīkla, signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas un sakaru sistēmas, sliežu ceļu, tehniskās drošības sistēmas, ēku un būvju izbūvi/pārbūvi. CO₂ emisijas Latvijas dzelzceļa elektrifikācijas projekta rezultātā būs iespējams samazināt dzelzceļa pārvadājumos no 225 126 CO₂ t/2012.gadā līdz 180 000 CO₂ t/gadā, kad projekts tiks pabeigts (efekts no projekta īstenošanas ir ekvivalents 45 126 CO₂ t/samazinājumam katrā gadā). Minēto dzelzceļa projektu būvniecība vēl nav uzsākta, tomēr aktivitātes, kas saistītas ar dzelzceļa infrastruktūras attīstību kopumā atstās pozitīvu ietekmi, jo</p>
---	---

⁴ <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=3160>

⁵ <http://edzl.lv/lv/projekta-norise/izpete>

⁶ http://www.railbaltica.org/wp-content/uploads/2019/09/CC_final-report.pdf

	<p>samazināsies CO₂ emisijas un trokšņa līmenis, tādējādi būtiski mazinot negatīvo ietekmi uz vidi.</p> <p>Attiecībā uz ostu attīstības projektiem, darbības, kuras visefektīvāk sekmējušas uzdevuma īstenošanu ir infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra. Projekta “Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” ietvaros, projekta īstenošanās ir izbūvējis ogļu kravu laukumu norobežojošo 23 metru augstu vēja brāzmas slāpējošu sienu, kura normālā darba režīmā aiztur līdz 80 % ogļu putekļu, tādā veidā maksimāli mazinot ogļu kravu putekļu izkliedi apkārtējā vidē.</p> <p>Tāpat tiek īstenoti projekti Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 6.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt lielo ostu drošības līmeni un uzlabot transporta tīkla mobilitāti" ietvaros. Ar projektu plānotajiem rezultātiem, tajā skaitā sagaidāmajiem vides ieguvumiem, var iepazīties tīmekļa vietnē: esfondi.lv.⁷</p>
	<p><i>Dzelzceļa radītais trokšnis.</i></p> <p>Tā kā trokšņa problemātikas risināšana, izmantojot trokšņu sienas, ir finansiāli dārga, līdzšinējā pieredze ar trokšņu sienu izbūvi Latvijā ir minimāla un saistīta ar šā jautājuma risināšanu iespēju robežās kādā plašākā infrastruktūras modernizācijas projektā. Piemēram, trokšņu sienu, lai samazinātu dzelzceļa radīto trokšni, ierīkota Pļaviņās, īstenojot ES fondu projektu "Otrā sliežu ceļa būvniecība posmā Skrīveri-Krustpils".</p> <p>Laika periodā no 2010. gada līdz 2015. gada augustam īstenots ES fondu projekts “Šķirotavas stacijas šķirošanas uzkalna rekonstrukcija”, kā mērķis bija Šķirotavas stacijas šķirotavas uzkalna vagonu apstrādes jaudas palielināšana. Projekta īstenošanas laikā ieviesta šķirošanas uzkalna centralizācijas un vadības automātiskā mikroprocesoru sistēma šķirošanas un manevrēšanas darbiem ar vagonu ātruma automātisko regulēšanu, t.sk., modernizēta elektroapgādes sistēma, telekomunikācijas sistēma, apgaismojums, gaisa apūššanas sistēma lēninātāju tīrīšanai no sniega, uzstādītas jaunas tehniskās diagnostikas inženiera un uzkalna dežuranta darba vietas, jaunas bremsēšanas iekārtas (lēninātāji), pārmiju pārvedu automātiskā sniega tīrīšanas elektrosistēma, luksofori, vagonu svara mērīšanas sistēma, ātruma mērīšanas ierīces, riteņu detektori, ceļu uzpildes detektori, rekonstruēti vecie sliežu ceļi un pārmiju pārvedas vietās, kur to stāvoklis nebija atbilstošs tehniskajām un ekspluatācijas prasībām, sakārtots sliežu ceļš pieņemšanas parkā. Paralēli ES fondu projekta “Šķirotavas stacijas šķirošanas uzkalna rekonstrukcija” īstenošanai 2015. gada decembrī pabeigts projekts “Šķirotavas stacijas centralizācijas modernizācija”. Projekta ietvaros veikti stacijas un vagonu šķirošanas mezgla pārbūves darbi, kā rezultātā kravas vilcienu kustībai izmanto no daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām Lokomotīves</p>

⁷ https://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs?form_name=projects-search-form&order_field=IesniedzejaNosaukums&order_dir=asc&ProjektaNosaukums=&ProjektaNumurs=6.1.1&EsFonds=Visi+fondi&IesniedzejaNosaukums=&pSamNosaukums=&ProjektaStatuss=Visi+projekti&IstenošanasVietasAdrese=&IstenošanasVietasRegions=Visa+Latvija&IntervencesKategorijasNosaukums=

	<p>ielā, Rīgā, attālinātos sliežu ceļus. Atbilstoši VAS "Latvijas dzelzceļš" sniegtajai informācijai pirms un pēc projekta īstenošanas veikti trokšņa mērījumi pie dzīvojamās ēkas Lokomotīves ielā 44. Saskaņā ar veikto trokšņa mērījumu rezultātiem, vilcienu kustības radītās vides trokšņa līmenis Lokomotīves ielā ir samazinājies par aptuveni 20%</p> <p>VAS "Latvijas dzelzceļš" ir izstrādājusi Rīcības plānu trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30 000 vilcieniem gadā laika periodam no 2019. līdz 2023. gadam⁸, kas ietver arī informāciju par iepriekš izstrādātajiem plāniem vides trokšņa samazināšanai laika periodā no 2014. līdz 2018. gadam un līdz 2018. gada septembrim veiktajām darbībām, kas ietekmējušas trokšņa piesārņojuma līmeni.</p>
<p>1.3. Veicināt mazo ostu attīstību</p>	<p>Pasākumi vērsti uz uzņēmējdarbību veicinošas publiskās infrastruktūras izbūvi un rekonstrukciju piekrastē. INTERREG Igaunijas - Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam 3.prioritātes Uzlabots jahtu ostu tīkls 3.1. specifiskā mērķa Uzlabots mazo ostu ar kvalitatīviem ostu pakalpojumiem ietvaros uzsākts projekts "Uzlabota jahtu ostu infrastruktūra un ostu tīkla attīstība Igaunijā un Latvijā". TAP2020 Vides pārskatā jau tika prognozēts, ka pasākumiem ietekme uz vidi nav, vai arī tā nav būtiska.</p>
<p>1.4. Nodrošināt starptautiskajiem un ES standartiem atbilstošas, ilgtspējīgas jūrniecības apakšnozares stabilu izaugsmi</p>	<p>Pasākumi un aktivitātes vērstas uz Latvijas jūrnieku profesionālās sagatavošanas sistēmas pilnveidošanu, kā arī elektroniskās informācijas un elektroniskās dokumentu apmaiņas procesu kravu transportēšanā izmantošanas veicināšanu un administratīvo šķēršļu mazināšanu, līdz ar to, veikto pasākumu tieša ietekme uz vidi nav izmērāma. Netieši, jūrnieku izglītošana, drošības sistēmu attīstība var veicināt avāriju, kas rodas cilvēku faktora rezultātā samazināšanos.</p>
<p>1.5. Attīstīt Rīgu par nozīmīgu Ziemeļeiropas gaisa satiksmes centru</p>	<p>VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" (turpmāk – lidosta "Rīga") joprojām ir lielākais aviācijas pasažieru un kravu apkalpošanas centrs Baltijas valstīs, apkalpojot 44% pasažieru un lidojumu, kā arī 51% no kopējā kravu apjoma. Nacionālā aviokompānija AS "Air Baltic Corporation" (turpmāk – AirBaltic) ir līderis pēc pārvadāto pasažieru skaita no/uz lidostu "Rīga", un tās īpatsvars sastāda 54% no kopējiem lidostā "Rīga" apkalpotajiem pasažieriem. 2018. gadā no lidostas "Rīga" vasaras lidojumu sezonā varēja nokļūt uz 100 tiešajiem galamērķiem, bet ziemas lidojumu sezonā uz 77 tiešajiem galamērķiem.</p> <p>Viens no būtiskākajiem nozares pasākumiem vides jomā ir AirBaltic gaisa kuģu flotes nomaiņa uz pasaulē videi draudzīgākajiem komerciālajiem gaisa kuģiem Airbus A220-300. Airbus A220-300 ir pirmais lidaparāts, kura dzīves cikla ietekmes uz vidi deklarācija ir pilnīgi caurskatāma, palīdzot samazināt CO₂ un NO_x emisijas par attiecīgi 20% un 50%. Turklāt Airbus A220-300 ir arī ievērojami klusāks – tā trokšņu līmenis ir līdz pat četrām reizēm mazāks. Pirmais minētais gaisa kuģis tika saņemts 2018.gada beigās. Pašlaik AirBaltic ir saņēmis jau 21 minētā tipa gaisa kuģi.</p>

⁸ <https://www.ldz.lv/lv/troksnis>

Būtiskas pārmaiņas ir notikušas gaisa satiksmes vadības jomā. Eiropas vienotās gaisa telpas izveides ietvaros VAS “Latvijas gaisa satiksme” ir īstenojusi un turpina īstenot virkni projektu.

Tā 2015.gadā ir ieviesta Ziemeļeiropas funkcionālā gaisa telpas bloka (turpmāk – NEFAB) brīvo maršrutu gaisa telpa četrās NEFAB dalībvalstīs Igaunijā, Latvijā, Norvēģijā un Somijā. Igaunijā, Latvijā un Somijā brīvo maršrutu gaisa telpa ir pieejama no 95.lidojumu līmeņa (FL95, kas ir 9500 pēdas jeb 2.9 km), savukārt Norvēģijā – no 135.lidojumu līmeņa. Brīvo maršrutu gaisa telpas ieviešana gaisa telpas lietotājiem NEFAB valstīs ļauj plānot lidojumu maršrutus, tādējādi saīsinot lidojumu laiku, attiecīgi mazinot gaisa kuģu degvielas patēriņu un gaisa kuģu radīto emisiju apjomu.

2016.gada tika ieviesta saskarne, kas Igaunijas, Latvijas un Somijas brīvo maršrutu gaisa telpas virs 285.lidojumu līmeņa savieno ar Dāniju un Zviedriju. radot vienotu brīvo maršrutu gaisa telpu jau piecās valstīs. Šajā gaisa telpā nav jāievēro gaisa trases, arī šķērsojot nacionālo gaisa telpu robežas. 2017.gadā minētajai vienoto brīvo maršrutu telpai ir pievienojusies Norvēģija. Vienotā brīvo maršrutu telpa tiks paplašināta arī turpmāk. Līdz 2021.gada beigām tiks ieviestas saskarnes arī ar Lielbritānijas, Īrijas un Islandes brīvo maršrutu gaisa telpām.

Brīvo maršrutu ieviešana tik apjomīgā gaisa telpā ļaus aviokompānijām ne tikai vērā ņemami samazināt izmaksas, bet arī būtiski ietaupīt gan lidojuma laiku, gan degvielu, attiecīgi būtiski mazināt ietekmi uz vidi.

VAS “Latvijas Gaisa Satiksme” ir uzsākusi Rīgas Lidojumu informācijas rajona (LIR) pārveidi pārejai uz augstas precizitātes navigācijas sistēmu (PBN), kas ļaus uzlabot lidojumu drošumu un efektivitāti, optimizēt ielidošanas un izlidošanas mijiedarbību, horizontālo un vertikālo gaisa trašu izvietojumu, samazinot degvielas patēriņu, gaisa kuģu radītās emisijas un trokšņu līmeni.

Arī lidosta “Rīga” turpina īstenot pasākumus, lai uzlabotu drošību, sniegto drošpakalpojumu kvalitāti un mazinātu tās darbības ietekmi uz vidi. 2018. gadā tika veikta integrētās vadības sistēmas (kvalitātes vadības sistēma un vides pārvaldības sistēma) pārsertifikācija, un lidosta “Rīga” saņēma jaunus ISO standartu sertifikātus, kas apliecina tās kvalitātes vadības sistēmas atbilstību standarta ISO 9001:2015 prasībām un vides pārvaldības sistēmas atbilstību standarta ISO 14001:2015 prasībām.

Lai apliecinātu ilgtspējīgu attīstību, mazinātu CO₂ emisiju apjomu un efektīvi izmantotu energoresursus, lidosta “Rīga” 2018. gadā ieviesa un atbilstoši ISO 50001:2011 standarta prasībām sertificēja energopārvaldības sistēmu.

Pašlaik tiek īstenots ES fonda projekts “Drošas un videi draudzīgas infrastruktūras attīstība starptautiskajā lidostā “Rīga””, kura mērķis ir uzlabot vides un drošības pasākumus lidostā “Rīga”, realizējot investīciju projektus, kas saistīti ar ietekmes uz vidi mazināšanu un drošības prasību paaugstināšanu, lai vienlaikus tiktu sekmēta klimata un energoefektivitātes politikas mērķu sasniegšana, atbilstoši pieaugošajiem apgrozījuma apjomiem. Ir izsludināts

	<p>iepirkums otrās ātrās nobrauktuves būvniecībai. Īstenojot projektu gaisa kuģu pārvietošanās ceļa garums nobraukšanai no skrejceļa un manevrēšanas zonā tiks saīsināts, tādējādi samazināsies gaisa kuģu uz zemes veiktajos manevros patērētās degvielas daudzums un laiks, līdz ar to samazinot piesārņojošo vielu emisiju apjomus (īpaši CO₂, ogļūdeņražu un cieta daļiņu emisijas).</p> <p>2018.gadā lidostai "Rīga" sadarbojoties ar pašvaldībām, valsts institūcijām, aviokompānijām un VAS "Latvijas gaisa satiksme" ir izstrādāts VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" rīcības plāns trokšņa samazināšanai, kas paredz virkni pasākumu, kas tiek īstenoti, lai mazinātu gaisa kuģu dzinēju pārbaužu ietekmi uz Skultes ciemu, palielinātu skrejceļa galu manevrēšanas ceļu izmantošanas īpatsvaru nakts laikā, optimizētu gaisa kuģu pacelšanās vertikālo profilu, palielinātu nepārtrauktas augstuma samazināšanas operāciju īpatsvaru, tādējādi mazinot gaisa kuģu radīto trokšņa līmeni Mārupes un Babītes novada un Rīgas pilsētas teritorijā, kas robežojās ar lidostu "Rīga".</p> <p>Būtisku pienesumu trokšņa mazināšanas jomā lidostā "Rīga" dod AirBaltic gaisa kuģu flotes nomaiņa. Arvien klusākus gaisa kuģus lidojumiem uz Rīgu izmanto arī citas aviokompānijas.</p> <p>Piemēram, Lufthansa - Airbus 320 NEO, Uzbekistan Airways - Boeing 787-8, kravu pārvadātāji – Boeing 747-8. Visi minētie gaisa kuģi ir būtiski klusāki kā gaisa kuģi, ko tie ir aizstājuši. Attiecīgi neskatoties uz pieaugušo lidojumu skaitu, gaisa kuģu radītais trokšņu līmenis nav būtiski pieaudzis.</p>
1.6. Veicināt reģionālo lidostu attīstību	2016.gadā pabeigta Liepājas lidostas infrastruktūras modernizācija un tā saņēmusi sertifikātu regulāru lidojumu nodrošināšanai. Līdz ar lidostas Liepāja sertifikācijas procesa pabeigšanu ir radītas iespējas regulāru lidojumu nodrošināšanai uz Liepāju, kas veicina gan tūrisma, gan biznesa attīstību Kurzemes reģionā.
2.1. Sakārtot valsts reģionālos autoceļus	Skatīt uzdevumu "1.1. Nodrošināt valsts autoceļu infrastruktūras saglabāšanu".
2.2. Sakārtot pilsētu ielu, t.sk. tuneļu un pārvadu infrastruktūru	<p>Uzdevums un tā pasākumi vērsti uz Rīgas pilsētas transporta infrastruktūras izbūvi, pārbūvi un atjaunošanu, nodrošinot integrētas transporta sistēmas veidošanu un pilsētas centrālās daļas atbrīvošanu no tranzīta satiksmes, mazinot maģistrālo ielu fragmentāro raksturu, uzlabojot transporta infrastruktūras tehniskos parametrus un satiksmes drošību.</p> <p>Pasākumi tiek īstenoti Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 6.1.3. specifiskā atbalsta mērķa (SAM) "Nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru uz Rīgas maģistrālajiem pārvadiem un novērst maģistrālo ielu fragmentāro raksturu" 6.1.3.1. pasākuma "Rīgas pilsētas integrētas transporta sistēmas attīstība" ietvaros.</p> <p>Tāpat pārskata perioda ietvaros tiek īstenots Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 6.1.4. SAM "Pilsētu infrastruktūras sasaiste ar TEN-T tīklu" 6.1.4.2. pasākums "Nacionālas nozīmes attīstības centru integrēšana TEN-T tīklā". Pasākuma īstenošanas rezultātā tiks novērsti infrastruktūras pārrāvumi</p>

	<p>pilsētās, un radīts alternatīvs maršruts tranzīta un kravas transportam, atdalot no vietējās nozīmes sabiedriskā transporta plūsmām.</p>
<p>2.3. Sakārtot un attīstīt pasažieru pārvadājumu infrastruktūru</p>	<p>Pasākumi vērsti uz dzelzceļa pasažieru apkalpojošās infrastruktūras modernizāciju.</p> <p>2015.gada nogalē noslēdzās ES fondu projekts „Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija”, kura mērķis bija paaugstināt dzelzceļa pasažieru pārvadājumu kvalitāti un efektivitāti Rīgā un ārpus Rīgas, kompleksi modernizējot dzelzceļa publisko infrastruktūru 16 stacijās, nodrošinot dzelzceļa ilgtspējīgu darbību Rīgas pilsētas un piepilsētas sabiedriskā transporta sistēmā, vienlaikus samazinot apkārtējās vides piesārņojumu.</p> <p>Tāpat pasākumi tiks īstenoti arī Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 6.2.1. SAM "Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti" 6.2.1.2. pasākuma "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija un izbūve"⁹ ietvaros līdz 2023.gadam</p>
<p>2.4. Organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus, nodrošinot Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā garantētās minimālās pasažieru pārvadājumu vajadzības (nokļūt izglītības iestādēs, ārstniecības iestādēs, darbavietās, valsts un pašvaldību institūcijās to normālajā (vispārpieņemtajā) darba laikā).</p>	<p>Lai veicinātu cilvēkus privātā autotransporta vietā biežāk izvēties sabiedrisko transportu, Autotransporta direkcija kopā ar Satiksmes ministriju izstrādājusi sabiedriskā transporta nākotnes koncepciju periodam no 2021. līdz 2030. gadam.</p> <p>Uz 2019.gada 1.maiju Latvijā apdrošināti un tehniskā kārtībā esoši bija apmēram 820 tūkst. transportlīdzekļu, no kuriem 78,6% bija vieglie auto transportlīdzekļi. Savukārt uz 2019.gada 1.aprīli Latvijā tika izsniegtas un bija derīgas gandrīz 860 tūkst. auto vadītāju apliecības. Līdz ar to ir secināms, ka statistiski Latvijā gandrīz katram auto vadītāju apliecību turētājam ir reģistrēts viens vieglais auto transportlīdzeklis.</p> <p>Savukārt pēdējos gados būtiski ir samazinājušies pasažieru pārvadājumi sabiedriskajā transportā, kur periodā no 2015.gada līdz 2018.gadam pasažieru pārvadājumi trolejbusos ir samazinājušies par 7,8%, tramvajos un regulārās satiksmes autobusus – par 2,1%. Pasažieru pārvadājumi trolejbusos un tramvajos samazinās nepārtraukti katru gadu.</p> <p>Tikai dzelzceļa transportā pasažieru pārvadājumu apjoms periodā no 2015.gada līdz 2018.gadam ir palielinājies par 6,3%. Tas varētu liecināt par sabiedrības pieaugošu interesi par dzelzceļa transporta izmantošanu.</p> <p>Lai veicinātu sabiedriskā transporta attīstību ārpus Rīgas kā alternatīvu privāto automašīnu izmantošanai ir īstenoti ES fonda projekti "Jaunas tramvaja līnijas izbūve un esošo sliežu posmu rekonstrukcija Liepājā" un "Daugavpils pilsētas tramvaju transporta infrastruktūras renovācija".</p> <p>Tāpat, lai paaugstinātu dīzeļvilcienu dzelzceļa satiksmes pasažieru komforta līmeni un satiksmes drošību, samazinātu ietekmi uz vidi, kā arī uzlabotu ritošā</p>

⁹ https://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs?form_name=projects-search-form&order_field=IesniedzejaNosaukums&order_dir=asc&ProjektaNosaukums=&ProjektaNumurs=6.2.1.2&EsFonds=Visi+fondi&IesniedzejaNosaukums=&pSamNosaukums=&ProjektaStatuss=Visi+projekti&IstenošanasVietasAdrese=&IstenošanasVietasRegions=Visa+Latvija&IntervencesKategorijasNosaukums=

	<p>sastāva ekspluatācijas un uzturēšanas efektivitāti ir īstenots ES fondu projekts “Dīzeļvilcienu ritošā sastāva modernizācija”.</p> <p>Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" SAM "Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru" ietvaros šobrīd tiek īstenoti divi pasākumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4.5.1.1. pasākums "Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru (sliežu transporta); - 4.5.1.2. pasākums "Attīstīt videi draudzīgu sabiedriskā transporta infrastruktūru (autobusi)". <p>Detalizētāka informācija par minētajiem projektiem pieejama tīmekļa vietnē: esfondi.lv.¹⁰</p> <p>SAM ietvaros paredzēta arī jauna dzelzceļa elektrovilcienu ritošā sastāva iegāde 2020. - 2023. gadu periodā.</p> <p>Turpinot attīstīt sabiedriskā transporta tīklu, kas veicinās cilvēkus izmantot sabiedrisko transportu privāto automašīnu vietā, sagaidāmā netieša pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti, tādejādi samazinot arī kopējo emisiju gaisā apjomu, t.sk. SEG emisiju apjomu.</p>
<p>2.5. Attīstīt videi draudzīgas un zema oglekļa dioksīda emisijas līmeņa transporta sistēmas, kā arī veicināt ilgtspējīgu mobilitāti pilsētās</p>	<p>Uzdevums vērsts uz elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras izveidošanu Latvijā. Līdz šim Latvijā ir īstenoti vairāki pasākumi elektromobilitātes veicināšanai, kas vērsti uz iedzīvotāju interesi par elektromobilitāti, sniedzot gan nodokļu atvieglojumus, gan tiešās iegādes subsīdijas. Vienlaikus jāatzīst, ka ar esošajiem pasākumiem vēl nav pietiekoši, lai nodrošinātu strauju ETL skaita pieaugumu.</p> <p>ES fondu līdzfinansētā projekta "Elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras izveidošana" ietvaros CSDD veic nacionālā līmeņa uzlādes staciju tīkla izveidošanu. Rezultātā kopš 2018. gada jūlija darbojas CSDD izveidotais elektromobiļu ātrās uzlādes staciju tīkls, kura ietvaros izbūvētas 72 ātrās uzlādes stacijas un galvenajiem autoceļiem (TEN-T ceļiem) vai tiešā to tuvumā un lielākajās apdzīvotajās vietās.</p> <p>2018. gadā ir uzsākta projekta otrās kārtas īstenošana, kuras laikā jau noslēdzies iepirkums "Elektromobiļu ātrās uzlādes staciju uzstādīšanas vietu izbūves būvprojektu izstrāde un autouzraudzība" un drīzumā plānots uzsākt darbu pie nākošo 40 elektromobiļu ātrās uzlādes staciju uzstādīšanas vietu un to darbības nodrošināšanai nepieciešamo elektropieslēgumu būvprojektu izstrādes.</p> <p>Kopumā projekta īstenošanas laikā paredzēts izbūvēt līdz 139 elektromobiļu ātrās uzlādes stacijas līdz 2021. gada beigām, uzstādot tās uz TEN-T ceļus savienošiem reģionālajiem ceļiem un apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu virs 5000.</p>

¹⁰ https://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs?form_name=projects-search-form&order_field=IesniedzejaNosaukums&order_dir=asc&ProjektaNosaukums=&ProjektaNumurs=4.5.1.+&EsFonds=Visi+fondi&IesniedzejaNosaukums=&pSamNosaukums=&ProjektaStatuss=Visi+projekti&IstenošanasVietasAdrese=&IstenošanasVietasRegions=Visa+Latvija&IntervencesKategorijasNosaukums=

	<p>Pavisam Latvijā uz 2019. gada 1. jūliju reģistrēti 658 elektrotransportlīdzekļi. Jāsecina, ka ETL skaitam Latvijā ir tendence pieaugt - gada laikā no 2018.gada 1.aprīļa līdz 2019.gada 1.aprīlim ETL skaits ir palielinājies par vairāk nekā 40%, bet joprojām tie sastāda tikai 0,07% no visiem Latvijā reģistrētajiem un tehniskajā kārtībā esošajiem transportlīdzekļiem.</p> <p>Aktivitātes, kas paredz veicināt elektromobilitātes attīstību un popularizēšanu, rada netiešu, bet ilgstošā laika periodā būtisku pozitīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti, kā arī samazina kopējo SEG emisiju apjomu.</p>
<p>3. Nodrošināt ilgtspējīgu transporta un loģistikas nozares pārvaldību.</p>	<p>Pasākumi vērsti uz dažādu dokumentu izstrādi un normatīvo aktu grozījumiem.</p>
<p>4. Izstrādāt un īstenot ceļu satiksmes drošības plānu</p>	<p>Izstrādāts ceļu satiksmes drošības plāns. Lai gan plāna īstenošana var atstāt netiešu pozitīvu iespaidu uz vidi, mazinot ceļu satiksmes negadījumu skaitu, tomēr plāna pasākumu ietekme uz vidi nav vērtējama kā būtiska.</p>

Secinājumi

TAP2020 detalizācijas pakāpe neļauj precīzi novērtēt visas ar dokumenta īstenošanu saistītās ietekmes uz vidi, jo faktiskās ietekmes veidojas, realizējot konkrētus projektus.

Transporta investīciju prioritātes atbilst ilgtermiņa mērķiem klimata un vides jomā, un transporta projektu izmaksu un ieguvumu analīzē tiek ņemtas vērā vides izmaksas un ieguvumi.

Negatīvās ietekmes uz vidi ir novēršamas projektu īstenošanas procesā, plānojot, projektējot un realizējot ietekmes uz vidi mazināšanas pasākumus. Virknei plānoto projektu ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" noteiktajam, kura ietvaros veikts detalizēts vides novērtējums un paredzētas rīcības ietekmju novēršanai un samazināšanai, kā arī nodrošināta sabiedrības informēšana un līdzdalība. Vienlaikus, daudzu infrastruktūras projektu būvniecība vēl nav uzsākta, vai ir būvniecības procesā, līdz ar to nav iespējams novērtēt to faktisko devumu vides kvalitātes uzlabošanā. Jāuzsver, ka vērtējot transporta projektu faktisko ietekmi uz vidi ir jāņem vērā daudz un dažādu faktoru mijiedarbība.

TAP2020 nosaka energoefektivitātes palielināšanu kā svarīgu netiešu mērķi, kas sasniedzams ar lielāko daļu pasākumu. Jo īpaši dzelzceļa elektrifikācijas un Rail Baltica projekta mērķis ir samazināt pašreizējo emisiju līmeni un palielināt energoefektivitāti. Tāpat iecerētie ceļu kvalitātes uzlabošanas pasākumi veicinās labāku energoefektivitāti un palīdzēs samazināt autotransporta patērēto degvielas daudzumu, līdz ar to, samazinot arī kopējo vides piesārņojumu. Arī jaunu elektrovilcienu iegāde veicinās būtisku emisiju samazināšanos, īpaši, ja cilvēki vairāk izmantos sabiedrisko transportu privātā autotransporta vietā.

TAP 2020 starpposma izvērtējumā tika identificēti nepieciešamie precizējumi, kā arī sniegti priekšlikumi transporta politikas plānošanas dokumentam pēc 2020.gada. Tika secināts, ka nepieciešams likt lielāku uzsvāru uz transporta ietekmes uz vidi mazināšanu, alternatīvo degvielu izmantošanu, velotransporta pilnvērtīgāku integrēšanu kopējā transporta sistēmā u.tml. Tāpat šobrīd notiek darbs pie TAP izstrādes laika periodam no 2021.-2027.gadam, kurā lielāks uzsvārs būs uz vides aspektiem un digitalizāciju, lai sasniegtu valsts un ES izvirzītos klimata mērķus. Tāpat lielāks uzsvārs tiks likts uz ilgtspējīgu mobilitāti, tajā skaitā elektromobilitāti, velotransportu un pasākumiem kas veicina cilvēku pārsēšanos no privātā uz sabiedrisko transportu, attīstot dzelzceļu kā sabiedriskā transporta sistēmas mugurkaulu. Tādejādi tiks dots ieguldījums arī pārejā uz zemu emisiju līmeņa sabiedrību.

Veicot TAP2020 vides monitoringu, secināts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas laikā, nav novērotas būtiskas, krasas vides stāvokļa izmaiņas, ar izteiktu uzlabošanās vai pasliktināšanās tendenci.

Nākamais monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņš: *Nav nepieciešams izstrādāt jaunu monitoringa ziņojumu.*